

บรรณานุกรม

หนังสือ

การศาสนา, กรม. สังคม ๒๑ รายงานการศาสนาและวัฒนธรรมประจำปี ๒๕๒๑. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๒๒.

----- รายงานการศาสนาประจำปี ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๒๖.

กิติมา อมรทัต. อิสลามกับการแก้ปัญหาโลก. กรุงเทพมหานคร : อัสติษาค, ๒๕๑๘.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. บันทึกปาฐกถาของคึกฤทธิ์ ปราโมช. พระนคร : คลังวิทยา, ๒๕๐๓.

จุฬาราชมนตรี, สำนัก. อัล-หะดีษ. อนุสรณ์งานเมอลิดกลาง ฮ.ศ. ๑๓๘๕.

----- ทำเนียบมัสยิดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๒๑.

จักรกฤษณ์ นรินทิตตุงการ. "บุคคลชั้นนำ" โครงสร้างแห่งอำนาจและการเมืองในชุมชนไทย
กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๑๐. หน้า ๒๑.

ชาวต้นสน (นามปากกา). "การสร้างมัสยิด" ประวัติด้านศาสน์. กรุงเทพมหานคร : ไชยวัฒน์,
๒๕๑๘.

หิทยา สุวรรณชุก. พัฒนา : ความคาดหวังบทบาทของพัฒนา คณะพัฒนาการหมู่บ้าน และ
เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๐.

----- พัฒนาการแนวคิดและทฤษฎีของสังคมวิทยา. มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม สังคมวิทยา
พัฒนาการ แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : เอราวัน, ม.ป.ป.

คารุลอิฮุซัน, มัสยิด. อนุสรณ์เปิดอาคารมัสยิดคารุลอิฮุซัน. กรุงเทพมหานคร : จรัสสิทวงศ์,
๒๕๒๓.

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. ความหมายของอัล-กุรอาน (ฉบับภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : ภูมิกร,
๒๕๑๒.

— สี่เราะตุนบี. กรุงเทพมหานคร : อักษรสมัย, ๒๕๒๑.

นราธิประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ จกทนายเทตลาลูแบร์ เล่ม ๒ พระนคร :
องค์การคำของคุรุสภา, ๒๕๐๘.

บรรจง บินกาซัน, บทบาทของบัลลูนในการสร้างฐานอำนาจทางเศรษฐกิจและสวัสดิการให้แก่
สังคม รายงานประจำปี ๒๕๒๑ สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :
วิจิตร, ๒๕๒๑.

ประชุมพงศาวดาร, ฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒๑ เรื่องไทยกับฝรั่งเศสเป็นไมตรี
พระนคร : ก้าวหน้า, ๒๕๐๑.

ปีเตอร์ จี กาววิง. โมโรและแขก : ฐานะของชาวมุสลิมฟิลิปปินส์. แปลโดย บัซเซอร์ อ่อนคำ
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิมลคิมทอง, ๒๕๑๘.

พิพิธ เกสซ์, หลวง. ประวัติมัสยิดบางหลวง (กุฎีขาว) อนุสรณ์ตระกูลอัชชา ๒๕๑๒, พระนคร :
ประสาชาง, ๒๕๑๒.

พัทธา สายหู. รายงานการศึกษาลักษณะพื้นที่ท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๐.

เมอลานา เกชาร์ เทียร์. บทบาทของมัสยิด. แปลโดย เสนีย์ มะตากะกุล และ วราพันธ์
จิเมกุล. กรุงเทพมหานคร : สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๑.

มัวร์วาน สะมะอูน. "มัสยิด" อนุสรณ์งานการกุศลมัสยิดนูรุลยาซีน. กรุงเทพมหานคร :
เทียนเจริญพานิช, ๒๕๒๔.

— อัล-หะดีษ. กรุงเทพมหานคร : วงศ์เสงี่ยม, ๒๕๒๓.

ยุทธ ศักดิ์เดชยนต์. เอกสารประกอบคำบรรยายประวัติของทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร :
แผนกอิสระสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ม.ป.ป.

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนัก. ศาสนาและวัฒนธรรมไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพ
มหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๒๓.

- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๓.
- สนิท สมัครการ. วิธีการศึกษาสังคมมนุษย์กับตัวแบบสำหรับศึกษาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.
- สัณญา สันญาวิวัฒน์. คำบรรยายทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.
- สิริ ตั้งตรงจิต. เจกอะหมัด. กรุงเทพมหานคร : ม้วนสี, ๒๕๒๐.
- สุนันหา สุวรรณาคม. มนุษย์ในเวทวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.
- ธนธิดีสลาม, สมากม. การยกย่องให้เกียรติมีสยิด, ความรัก. กรุงเทพมหานคร : อักษรพิทยา, ๒๕๒๕.
- สมจัย อนุমানราชธน. มีสยิดอัลอักษิและมีสยิดอัลฮัยษะฮ์. กรุงเทพมหานคร : วงศ์เสงี่ยม, ๒๕๑๖.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพมหานคร : จู๊นไทย, ๒๕๒๔.
- "กฎ้เจริญพาศน์กับแขกเจ้าเซ็น" ธนบุรีถิ่นของเรา. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๒๒.
- ชุมชนไทยมุสลิมบ้านคร้ว. กรุงเทพมหานคร : ภาคสังคมวิทยา วิทยาลัยครูธนบุรี, ๒๕๒๕.
- เสาวลักษณ์ เปี่ยมภิติ. คู่มือการออกแบบสอบถามและการเตรียมข้อมูลสำหรับใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทำตารางสถิติ. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพการพิมพ์, ๒๕๒๒.
- เทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพมหานคร : กราฟิการ์ต, ๒๕๒๕.
- อ. บางนรา (นามแฝง). นัดดาในอัสดี. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๒๓.
- อารง สุทธาศาสน์. คู่มือปฏิบัติการวิจัยทางสังคมศาสตร์. เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๒๓.

————— โครงการจัดตั้งโครงการศึกษาตะวันออกกลางและโลกอิสลาม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่สาม, ๒๕๑๖.

บทความ

วิลเลียม เทลาสเนอร์ "พุทธศาสนาตามแบบชาวบ้านในภาคอีสาน" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ (สิงหาคม ๒๕๐๔) : ๑๖ - ๔๒.

สาธิตธรรมรัฐอิสลามอิหร่าน, สถานทูต. "บทบาทของมัสยิด" ศาสนอิสลาม ๑. (เมษายน ๒๕๑๕) : ๑ - ๓

สมคิด รมังวงศ์. "มุสลิมไทย" มิตรสัมพันธ์ ๑. (มิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๑๖) : ๑ - ๘

อัสวาและอัลฟา คิล. หน้าที่ของมัสยิดและอิหม่าม. สัมมูลักษ์ ๖ (ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๑๖) : ๑ - ๑๐

วิทยานิพนธ์

นิวัฒน์ ฉิมพาลี "ชาวบ้านและวัดคอกทอกลี : การศึกษาเฉพาะกรณีโครงสร้างอำนาจในชุมชนโคกวัด" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑.

ประดอง สิงหนานศิริรักษ์ "บทบาทของแม่ชีไทยในการพัฒนาสังคม" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

รชนี สาคเปรม "บทบาทของชาวมุสลิมในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๖๕ - ๒๔๕๓" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๑๑.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Acoser, Lewis. Masters of Sociological Thought. 2d ed. New York :
Hawcort Brace Jovanovich, 1977.
- Amaluddin, Darus. "Masjid dan Imam" Kembarli Ke Masjid. Kuala
Lumpur : 03 - 05, 1954.
- Arnold, T.W. The preaching of Islam: A History of the Propagation
of the Muslim Faith. Lahore : 1956.
- Durkheim, Emile. The Elementary Form of Religius Life. New York :
Free Press, 1954.
- First Asian Islamic Conference 1978. Pakistan.
- Great Britain, Colonial Office, Community Development : A Hand Book.
London : Her Majesty's Stationary Office, 1958.
- Hammudah Abd - al Ati, Pros. Establishment of Islam Communities.
Muslim Students Association of the United States and Canada,
1974.
- Hawley, William D. and Frederick M. Wirt, "The Nation of Power" The
Search for Community Power, London : Prention - Hall Inter-
national, 1968.
- Linton, Ralph. The Study of Man. New York : D Appleton - Century Co.,
1936.
- Mac Iver, R.M. Society. New York : Rinehart and Company, Inc.,
1947.
- Merton, Robert K. Social Theory and Social Structure. New York :
The Free Press, 1968.

Raymond, Scupin. Islam in Thailand Before the Bangkok Period. 1980.

Webster's New World Dictionary of the American Language 2d ed.

Cleveland, Ohio; William Collins and World Pub., 1976.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

"หน้าที่ของมัสยิดต่อสังคมมุสลิมในภาคกลาง"

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....

สังกัดมัสยิด.....

อำเภอ, เขต.....

จังหวัด.....

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

Identification Card

ก. เลขที่แบบสอบถาม

ข. ที่ตั้งของมัสยิด

๑. เมือง

๒. ชนบท

ค. ฐานะของผู้ให้สัมภาษณ์

๑. อิหม่าม

๒. กอเต็บ กรรมการมัสยิด

๓. สัปบุรุษ

๑	๒	๓
---	---	---

๔

๕

หมวดที่ ๑ ประวัติส่วนตัว

๑. เพศ   ๑. ชาย   ๒. หญิง
๒. อายุ.....ปี
๓. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดทางศาสนาของผู้ให้สัมภาษณ์
๑. อ่านคัมภีร์อัล-กุรอานไม่ได้
๒. พ้อ่านออกเขียนได้ แต่แปลความหมายไม่ได้
๓. อ่านออกเขียนได้ และทราบความหมายบ้างจากหนังสือภาษาไทย
๔. อ่านออกเขียนได้และแปลได้บ้าง โดยได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสอนศาสนา
๕. อ่านออกเขียนได้และแปลได้อย่างดี โดยได้รับการศึกษาทางศาสนาถึงระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่านั้น
๔. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดทางสามัญของผู้ให้สัมภาษณ์
๑. อ่านเขียนไม่ได้
๒. อ่านออกเขียนได้ แต่ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน
๓. ป.๑ - ๔ หรือการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๑ - ๒
๔. ป.๕ - ๗ หรือการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๓
๕. ม.ศ.๑ - ๓ หรือการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๔
๖. ม.ศ.๔ - ๖ หรืออาชีวศึกษาดอนต้น ประกาศนียบัตรการศึกษาขั้นต้น
๗. อาชีวศึกษาดอนปลาย ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา
๘. ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี
๕. อาชีพ
๑. เกษตรกรรม   ๒. ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว
๓. ลูกจ้าง บริษัท ธนาคาร   ๔. รับราชการ รัฐวิสาหกิจ
๕. นิสิตนักศึกษา นักเรียน   ๖. แขนง
๗. ครู   ๘. ไม่มี

๖
๗
๘

๑๐

๑๑
----

๖. จากรายได้ทั้งหมดของครอบครัว ท่านคิดว่าท่านจัดอยู่ในฐานะ
๑. คี   ๒. ปานกลาง   ๓. ยากจน
- ๑๒
๗. โดยปกติท่านละหมาดฟรัฎู ๕ เวลา ที่ไหน
๑. บ้าน   ๒. มัสยิด
๓. ที่บ้านมากกว่ามัสยิด   ๔. มัสยิดมากกว่าที่บ้าน
๕. ไม่เคยละหมาดเลย   ๖. อื่นๆ ระบุ
- ๑๓
๘. โดยปกติท่านไปละหมาดที่มีสัจจิตมากน้อยเพียงใด
๑. ไปทุกวัน   ๒. ไปเกือบทุกวัน
๓. ไปในวันศุกร์ สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง   ๔. ไปในวันอีด ปีละ ๑ - ๒ ครั้ง
๕. ไม่เคยไปเลย   ๖. อื่นๆ ระบุ
- ๑๔
๙. บ้านท่านอยู่ห่างจากมัสยิดประมาณ.....กิโลเมตร (๑ โกล   ๒ โกล)
- ๑๕
๑๐. จากการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ ท่านคิดว่าท่านมีความเคร่งศาสนาากน้อยเพียงใด
- ๑๖
๑. เคร่งมาก   ๒. เคร่งปานกลาง   ๓. เคร่งน้อย
๑๑. เมื่อท่านมีปัญหาหรือจะทำกิจการที่สำคัญเกี่ยวกับศาสนา บุคคลที่ท่านไปปรึกษาคือ
- ๑๗
๑. อิหม่าม   ๒. คอเต็บ   ๓. คณะกรรมการมัสยิด
๔. คนอื่นๆ ระบุ   ๕. ไม่มี ไม่เคย
- ๑๘
๑๒. บุคคลที่ท่านให้ความเคารพนับถือมากที่สุดในหมู่บ้านคือ
- ๑๘
๑. อิหม่าม   ๒. คอเต็บ   ๓. คณะกรรมการมัสยิด
๔. คนอื่นๆ ระบุ   ๕. ไม่มี ไม่เคย
- ๑๙
๑๓. ผู้ที่แสดงกุตบะฮ์เป็นประจำในวันศุกร์คือ
- ๑๙
๑. อิหม่าม   ๒. คอเต็บ   ๓. คณะกรรมการมัสยิด
๔. คนอื่นๆ ระบุ   ๕. หลุนเว็ช
- ๒๐
๑๔. ที่มีสัจจิตของท่านมีคณะกะวะหหรือตบ็ลิกมาหรือไม่
- ๒๐
๑. มี   ๒. ไม่มี   ๓. ไม่ทราบ

๑๕. หากมี คณะคณะหวะหุ คือ

๑. คนในหมู่บ้าน

๒. ชาวต่างชาติโดยมีลาม

๓. คนไทยจากต่างหมู่บ้าน

๔. ทั้ง ๑ ๒ ๓

๕. ๑ ๒

๖. ๒ ๓

๒๑

๑๖. หากมี คณะคณะหวะหุ ท่านพอใจในการทำงานของคณะคณะหวะหุหรือไม่

๑. พอใจมากที่สุด

๒. พอใจมาก

๓. พอใจพอสมควร

๔. พอใจบ้าง

๕. ไม่พอใจ

๖. ไม่ตอบ เฉยๆ

๒๑

๑๗. ท่านพอใจหน้าที่ของมัสยิดนี้ที่ขึ้นอยู่กับปัจจุบันหรือไม่ เพียงใด

๑. พอใจมาก

๒. พอใจ

๓. ไม่พอใจ

๒๓

๑๘. ในอนาคตท่านต้องการให้มัสยิดนี้หน้าที่มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ เพียงใด

๑. ต้องการมาก

๒. ต้องการ

๓. ไม่ต้องการ

๒๔

หมวดที่ ๒ หน้าที่ของมัสยิด

ก. ด้านศาสนา

๑๙. มัสยิดนี้ปกติมีคนไปละหมาดพร้อมกันวันละกี่เวลา

๑. ๕ เวลา

๒. ๔ เวลา

๓. ๓ เวลา

๔. ๒ เวลา

๕. ๑ เวลา

๖. ไม่มีเลย

๒๕

๒๐. เมื่อละหมาดเสร็จแล้ว มีการอบรมศาสนาธรรมบ้างหรือไม่

๑. มีประจำ

๒. นานๆ ครั้ง

๓. ไม่เคยมี

๒๖

๒๑. มัสยิดนี้ใช้ละหมาดรวมกันในวันศุกร์ วันอีด และละหมาดญะนาเซฮุ หรือไม่

๑. ใช่

๒. ไม่ใช่

๒๖

๒๒. ที่มีมัสยิดนี้มีคนมาจัดนิกะหุหรือไม่

๑. มี บ่อย นานๆ ครั้ง น้อยมาก

๒. ไม่เคยมี

๒๘

๒๓. ที่มีมัสยิดนี้มีคนมาจัดงานโคมไฟหรือไม่

๑. มี บ่อย นานๆ ครั้ง น้อยมาก

๒. ไม่เคยมี

๒๘

ก. ด้านสังคม

- ๓๒. มีสิทธิมีของใช้บริการให้ยืมหรือไม่ เช่น ถ้วยชาม เครื่องใช้ต่างๆ ฯลฯ ๓๙
  - ๑. มี
  - ๒. ไม่มี
- ๓๓. มีสิทธิมีบริการให้คำปรึกษาแนะนำปัญหาต่างๆ ของสภามหาวิทยาลัยหรือไม่ ๔๐
  - ๑. มี อย่างเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ
  - ๒. ไม่มี
- ๓๔. ที่มีสิทธิมีผู้เดินทางมาพักบ้างหรือไม่ ๔๑
  - ๑. มี เป็นห้องเฉพาะ ไม่เป็นห้อง
  - ๒. ไม่มี
- ๓๕. มีสิทธิมีอุปกรณ์สำหรับการรักษาพยาบาลเบื้องต้นหรือไม่ หรือมีบริการรักษาพยาบาลสำหรับคนในชุมชนหรือไม่ ๔๒
  - ๑. มี
  - ๒. ไม่มี

ง. ด้านเศรษฐกิจ

- ๓๖. ที่มีสิทธิมีคลังชะกาศหรือบัยคูลมาลหรือไม่ ๔๓
  - ๑. มี
  - ๒. ไม่มี
- ๓๗. ที่มีสิทธิจัดดำเนินการเรื่องชะกาศพิตเราะฮ์หรือไม่ ๔๔
  - ๑. มี
  - ๒. ไม่มี
- ๓๘. ที่มีสิทธิใช้เป็นที่ปรึกษาหารือในเรื่องการประกอบอาชีพหรือไม่ ๔๕
  - ๑. ใช้ อย่างเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ
  - ๒. ไม่ใช้

จ. ด้านการเมือง

- ๓๙. เคยใช้มีสิทธิเป็นที่ประชุมหรือปรึกษาหารือเพื่อยื่นคำร้องขอความช่วยเหลือหรือร้องเรียนต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบ้างหรือไม่ ๔๖
  - ๑. เคย เรื่อง.....
  - ๒. ไม่เคย
- ๔๐. เคยมีนักการเมืองมาหาเสียงเลือกตั้งที่มีสิทธิหรือไม่ ๔๗
  - ๑. มี บ่อย นานๆ ครั้ง
  - ๒. ไม่มี

หมวดที่ ๓ ความคาดหวังหน้าที่ของมัลลิกในอนาคต

ท่านมีความคาดหวัง ต้องการให้มัลลิกของท่านทำหน้าที่ ในแต่ละข้อมาน้อยเพียงใดในอนาคต	ต้อง การมาก	ต้องการ	ไม่ ต้องการ
๕๑. ให้จัดตั้งกองทุนชะภาคหรือยัตูลมาล			
๕๒. ให้ดำเนินการรวบรวมชะภาคพิตเราะฮ์			
๕๓. ให้มีการประชุมปรึกษาหารือในเรื่องการประกอบอาชีพเป็นประจำ			
๕๔. ให้คนในหมู่บ้านและศิลาครวมกันที่มีมัลลิก			
๕๕. ชักชวนให้มีการละหมาด ๕ เวลา ร่วมกันที่มีมัลลิก			
๕๖. ให้มีการบรรยาย (นะซีฮ์) ทุกครั้งหลังละหมาด			
๕๗. ให้มีการพูดคุยเรื่องศาสนาหลังละหมาดมักริบหรืออิซาเป็นประจำ			
๕๘. ให้จัดอภิปรายหรือบรรยายธรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง			
๕๙. ให้มีการสอนกุรอานและศาสนาแก่เยาวชนเป็นประจำ			
๕๐. ให้มีการอบรมศาสนาแก่เยาวชนในระหว่างปิดภาคเรียน			
๕๑. ให้มีการจัดสอนเพื่อเสริมความรู้ทางสามัญต่างๆ			
๕๒. ให้มีการสอนกุรอานและศาสนาให้แก่ผู้ใหญ่โดยเฉพาะ			
๕๓. ให้มีห้องสมุดสำหรับศึกษาค้นคว้าทางด้านศาสนา			
๕๔. ให้มีการประชุมปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาค้นศาสนาของคนในหมู่บ้านเป็นประจำ			
๕๕. ให้มีการบริการรับปรึกษาปัญหาศาสนา			
๕๖. ให้มีบริการรับปรึกษาปัญหาครอบครัวหรือส่วนตัว			
๕๗. ให้มีบริการตรวจรักษาร่างกายหรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น			
๕๘. เมื่อบ้านใดจะจ้างงานแต่งงาน (นิกะหฺ) ให้กระทำกันที่มีมัลลิก			
๕๙. เมื่อบ้านใดจะจ้างงานอื่นๆ เช่น โกงผมไฟ ฯลฯ ให้ไปหาที่มีมัลลิก			
๖๐. ให้มัลลิกให้บริการให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ในการจัดงานต่างๆ เช่น งานศพ			

ต้อง การมาก	ต้อง การ	ไม่ ต้อง การ

- ๖๑. ใหม้สียคมีที่หรือเปิดให้เป็นที่พักสำหรับผู้เดินทาง
- ๖๒. ใหม้สียคเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ศาสนา
- ๖๓. ใหม้สียคเป็นที่ปรึกษาหรือเพื่อยื่นคำร้องขอ ความช่วยเหลือ หรือร้องเรียนต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ
- ๖๔. ใหม้สียคเป็นที่หาเสียงของนักการเมือง
- ๖๕. ความคาดหวังที่ท่านคมมาทั้งหมดนี้ ท่านต้องการใหม้สียค ทำในข้อใดมากที่สุด.....
- ๖๖. ความคาดหวังต้องการใหม้สียคมีหมาที่อื่นๆ นอกเหนือจากนี้ .....
- ๖๗. ปัญหาที่สำคัญของสัปปุริษใหม้สียคนี้คือ.....
- ๖๘. ข้อที่น่าภาคภูมิใจของใหม้สียคนี้คือ.....

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตารางข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ ๒๘ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	๑๐	๓.๑
สมรส	๑	๒.๒
สืบทอด	๓๐๓	๘๔.๖
รวม	๓๑๔	๑๐๐

ตารางที่ ๓๐ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๖๘	๕๕.๘
หญิง	๑๔๖	๔๖.๑
รวม	๓๑๔	๑๐๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวัย

วัย	จำนวน	ร้อยละ
เยาวชน	๘๔	๒๖.๘
กลางคน	๘๔	๒๖.๘
สูงอายุ	๑๔๖	๔๖.๖
รวม	๓๑๔	๑๐๐

ตารางที่ ๓๒ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาทางศาสนา

ระดับการศึกษาศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	๖๖	๒๐.๖
ปานกลาง	๒๔๗	๗๖.๒
สูง	๗	๒.๒
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๓ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสามัญ

ระดับการศึกษาสามัญ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	๑๔๓	๔๔.๖
ปานกลาง	๑๐๔	๓๒.๖
สูง	๗๓	๒๒.๘
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๔ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	๑๐๑	๓๓.๖
กาชาด ธุรกิจ ลูกจ้าง	๑๐๓	๓๒.๒
ราชการ รัฐวิสาหกิจ ครู	๕๖	๑๗.๕
นักศึกษา แยกงาน ไม่มีอาชีพ	๖๐	๑๙.๗
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๕ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะ

ฐานะ	จำนวน	ร้อยละ
ที่	๕๕	๒๕.๗
ปานกลาง	๑๘๐	๕๖.๒
ยากจน	๘๕	๒๖.๑
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๖ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเคร่งศาสนา

ความเคร่ง	จำนวน	ร้อยละ
มาก	๑๕๕	๔๘.๑
ปานกลาง	๑๔๑	๔๔.๑
น้อย	๒๔	๗.๘
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๖ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบุคคลที่ไปปรึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อิหม่าม	๑๑๑	๓๕.๖
คอเต็บ	๔	๑.๒
กรรมการมัสยิด	๖๐	๒๑.๙
คนอื่น ๆ	๙๐	๒๙.๑
ไม่มี	๔๕	๑๕.๑
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๗ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบุคคลที่ให้ความเคารพมากที่สุด

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อิหม่าม	๑๖๙	๕๕.๙
คอเต็บ	๙	๒.๘
กรรมการมัสยิด	๖๗	๒๐.๙
คนอื่น ๆ	๕๖	๑๗.๖
ไม่มี	๙	๒.๘
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๘ แสดงจำนวนและอัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผู้แสดงทุกข์เป็นประจำในวันศุกร์

ผู้แสดงทุกข์	จำนวน	ร้อยละ
อิหม่าม	๓๒	๑๐.๐
คอเท็บ	๑๒๘	๔๐.๐
ผลัดเปลี่ยนกันหลายคน	๑๖๐	๕๐.๐
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔๐ แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพอใจที่มีต่อการทำหน้าที่ของมัสยิดในปัจจุบัน

ความพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	๑๓๘	๔๒.๒
พอสมควร	๑๕๘	๔๙.๔
ไม่พอใจ	๒๒	๖.๘
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔๑ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคาดหวังให้มัสยิดทำหน้าที่ด้านต่างๆ ในอนาคต

ความคาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	๖๓	๑๙.๖
ปานกลาง	๑๙๓	๖๐.๓
สูง	๖๔	๒๐.๐
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ตารางที่ ๕๒ แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละ จำแนกตามความพอใจที่มีต่อคณะคณะฯ

ความพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	๖๔	๒๐.๐
มาก	๑๖๓	๒๒.๘
พอสมควร	๑๑๑	๓๘.๖
พอใจบ้าง	๑๘	๕.๘
ไม่พอใจ	๔	๑.๒
ไม่ตอบ เฉยๆ	๔๘	๑๕.๘
รวม	๓๒๐	๑๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ศัพท์

กะฮุบะฮุ	คือมัสยิดหลังแรกในโลกอยู่ในนครมักกะฮุ ประเทศซาอุดีอาระเบีย
กะฮััน	คือการห่อศพก่อนนำไปฝัง หรือหมายถึงผ้าห่อศพซึ่งนิยมใช้สีขาว (ผ้ากะฮััน)
กิบละฮุ	คือพิธีที่คัมภีร์ของกะฮุบะฮุ ซึ่งเป็นทิศทางที่มุสลิมทั่วโลกต้องหันหน้าไปขณะทำละหมาด
กุฎี หรือ กุฏี	มีความหมายเช่นเดียวกับมัสยิดหรือสุเหร่า
กูโบร	คือสุสานหรือบริเวณที่ใช้ฝังศพ
กาบัง	เป็นคำภาษามลายู หมายถึงหมู่บ้าน ชาวไทยมุสลิมนิยมเรียกชุมชนหรือหมู่บ้านมุสลิมว่า กาบัง
แขกเจ้าเซ็น	เป็นคำที่ใช้เรียกมุสลิมกลุ่มที่ทำพิธีเจ้าเซ็น เช่นที่เชิงสะพานเจริญพาศน์
คุตบะฮุ	คือคำอบรมสั่งสอนก่อนละหมาดวันศุกร์และหลังละหมาดวันอีต
คอเท็บ	คือผู้กล่าวคุตบะฮุ เป็นตำแหน่งที่ตั้งขึ้นในประเทศไทย เพราะแต่เดิมเป็นหน้าที่ของ อิหม่าม
คอลีฟะฮุ	หรือกาหลิบ เป็นตำแหน่งเจ้าผู้ครองนคร ซึ่งบริหารงานทั้งทางอาณาจักร และ ศาสนจักร คอลีฟะฮุ ๔ คนแรกหลังจากท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) ไค้แก่ ท่าน อะบูบักรฺ อุมร์ อูสมาน และอะลี
ซีอะห์	ปัจจุบันคือนิกายหนึ่งในอิสลาม ซึ่งความจริงแต่เดิมมาไม่มีภายในอิสลาม
ซุโกร	เป็นคำที่ใช้กล่าวในการกราบพระคุณคือพระผู้เป็นเจ้าอัลลอฮุ (ซุบห์)
ซุนนะฮุ	หมายถึงคำกล่าว คำสั่งสอนอบรมตลอดจนแบบอย่างในการปฏิบัติของท่านศาสดา (ศ็อลลา)
ซุบฮิ, ซุโบะ	คือเวลาละหมาดในช่วงดวงอาทิตย์ขึ้น
ซอบร์	ความอดทน
ซอและ	แปลว่าตังงาม เช่นลูกที่ซอและ
ซอฮาบะฮุ	หมายถึงสาวกหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดท่านศาสดา (ศ็อลลา)

ณูนาชะฮ์	คือการละหมาดให้แก่คนตายก่อนที่จะนำไปฝัง
ณูมาอะฮ์	หมายถึงการทำละหมาดรวมกันหลายคน
ญาฮ์ลียะฮ์	คือยุคแห่งความป่าเถื่อน งามาย หมายถึงอรบในสมัยที่ทานศาสนาเกิด
ญุมอ์ต หรือ ญุมอะฮ์	หมายถึงการละหมาดรวมกันหลายคนในบ่ายวันศุกร์ ซึ่งมักเรียกกันว่า ละหมาดวันศุกร์ เป็นละหมาดที่บังคับเฉพาะชาย
ฎอวาฟ	คือการเวียนรอบ
ตะวะหุ	คือการเผยแพร่อิสลาม
ตักวา	หมายถึงความยำเกรง
ตัจญ์วีต	หมายถึงหลักเกณฑ์ในการอ่านพระมหาคัมภีร์อัล-กุรอาน
ตับลีค	มีความหมายเช่นเดียวกับตะวะหุ คือการเผยแพร่อิสลาม
ตอรอเวียะฮ์	หมายถึงการละหมาดในเวลากลางคืนหลังละหมาดอิซา ซึ่งปฏิบัติกันในช่วงเดือนรอมฎอน
นะซีฮ์ค	คือการพูดคุยหรือคัดค้านกันในเรื่องของอิสลาม
นิกะหุ	หมายถึงพิธีการแต่งงาน
บารอกะฮ์	หมายถึงความเป็นสิริมงคล
บาลา	คือภัยพิบัติ
บิหลัน	คือผู้ทำหน้าที่ประกาศเชิญชวนเมื่อถึงเวลาละหมาด
บัยตุลมาล	หมายถึงกองคลังที่มีอยู่ตามมัสยิดต่างๆ โดยมีรายได้มาจากเงินทองหรือทรัพย์สินอันเป็นชะกาตของคนที่มุสลิมเพื่อนำไปใช้จ่ายใน ๘ ประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเพื่อช่วยเหลือคนยากจน
ฟิตเราะฮ์ฮ์	เป็นชะกาตที่มุสลิมทุกคนที่มีความสามารถพอต้องบริจาคหลังจากการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ซึ่งนิยมบริจาคด้วยอาหารหลักของท้องถิ่น
ฟัรฎุกุฟายะฮ์ฮ์	เป็นหน้าที่ทางสังคมที่มุสลิมพึงกระทำ เช่นเมื่อทราบว่ามีคนตายก็ไปเยี่ยมเยียนครอบครัวผู้ตายและละหมาดญะนาซะฮ์ให้ ฯลฯ
มะคีนะฮ์	คือเมืองที่ศาศคามุฮัมมัด (ศอลา) อพยพไปอยู่และใช้ชีวิตในบั้นปลายจนสิ้นชีวิต สุสานของท่านจึงอยู่ที่เมืองนี้ ซึ่งอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย
มะยัต	หมายถึงคนตายหรือศพ

- มลาอีกะฮฺ หมายถึงปวงเทพ (ไม่ใช่เทวดาและไม่ใช่มนุษย์) ซึ่งมีหน้าที่ต่างๆ กัน เช่น คอยบันทึกความคิดความชั่วของมุสลิมแต่ละคน
- มุกันอฺ หมายถึงมุสลิมผู้มีความศรัทธาปฏิบัติตามศาสนบัญญัติอย่างเคร่งครัด
- มุฮัมมัด (คือลา) คือศาสนทูตคนสุดท้ายจากอัลลอฮฺ (ซุบฮฺ) ที่พระองค์ทรงให้น้ำอิสลามมาให้มนุษยชาติ
- มุสลิม คือคำที่ใช้เรียกผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม
- มักกะฮฺ เป็นเมืองที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลา) เกิดและได้รับอิสลามจากพระเจ้าอัลลอฮฺ (ซุบฮฺ) นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของบัยตุลลอฮฺ ซึ่งเป็นกิลด์ของมุสลิมทั่วโลก เมืองนี้อยู่ที่ประเทศซาอุดีอาระเบียเช่นกัน
- มักริบ คือเวลาละหมาดในช่วงพลบค่ำ
- มัสยิด คือบ้านของอัลลอฮฺ หมายถึงศาสนสถานในศาสนาอิสลาม ซึ่งมุสลิมใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกัน และมีหน้าที่ในค่านอื่นๆ
- เมื่อยะรอญฺ์ หมายถึงการเดินทางไปสวรรค์ของท่านศาสดา (คือลา)
- เมาลิด หรือมูโหลด คือการจัดพิธีเฉลิมฉลองเนื่องในวันเกิดของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลา)
- รอซูลุลลอฮฺ คือผู้ที่ทำหน้าที่นำโองการ (คัมภีร์) จากพระผู้เป็นเจ้าอัลลอฮฺ (ซุบฮฺ) มายังมนุษยชาติ
- รอฮิฎะฮฺ คือองค์กรทางศาสนาของกลุ่มประเทศอิสลาม
- รอมฎอน คือเดือนที่ ๙ ของปีตามปฏิทินอิสลาม เป็นเดือนที่มุสลิมทั่วโลกต้องถือศีลอด
- ละหมาด หรือนมาซ คือการแสดงความเคารพต่อพระเจ้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมุสลิมต้องทำวันละ ๕ เวลา
- วุกูฮฺ คือการอาบน้ำละหมาด
- วันอีด หมายถึงวันอีดิลฟิตรี และอีดิลอฎฮา ซึ่งเป็นวันรื่นเริงของมุสลิม
- สุญูด เป็นท่าหนึ่งในการละหมาด คือการก้มกราบซึ่งมุสลิมจะทำได้เฉพาะกับพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮฺ) เท่านั้น
- สุนัต สุนัต หรือคอกัน หมายถึงการขลิบปลายอวัยวะเพศชาย ซึ่งชายมุสลิมทุกคนจะต้องทำ
- สุเหฺรา หมายถึงศาสนสถานในศาสนาเช่นเดียวกับมัสยิด แต่คำนี้มาจากภาษาเปอร์เซีย
- สับปูรุษ หมายถึงมุสลิมทั้งชายหญิงที่ขึ้นทะเบียนสังกัดอยู่ในแต่ละมัสยิด
- หะดีษ หมายถึงคำสั่งสอน คำกล่าวของท่านศาสดา (คือลา)

- อรัญ เป็นชื่อของเชื้อชาติและดินแดนตลอดจนภาษา
- อะบูบักร์ คือคอลีฟะฮ์คนแรก ท่านผู้นี้เป็นเพื่อนของท่านศาสดา (คือลซา) และเป็นพ่อของ ท่านหญิงอาอ์ชะฮ์
- อะลี คือคอลีฟะฮ์คนที่สี่ ท่านผู้นี้เป็นหลานของท่านศาสดา (คือลซา)
- อาคีร์ต คือวันสิ้นโลก ซึ่งจะมีการพิพากษาความดีความชั่วของแต่ละบุคคล
- อาอ์ชะฮ์ คือลูกสาวของอะบูบักร์ และเป็นภรรยาของท่านศาสดา (คือลซา) ซึ่งเป็นคนดีขยันที่ไม่ใช่แม่หม้าย และเป็นคนที่ใกล้ชิดกับท่านศาสดา (คือลซา) มาก
- อิดิลฟิตร หมายถึงวันรื่นเริงเนื่องในการครบรอบเข้าสู่สภาพเดิม หรือเสร็จจากการถือศีลอด จึงนิยมเรียกว่าวันออกบวช
- อิดิลอฎฮา หมายถึงวันรื่นเริงเนื่องในการเชือดสัตว์พลีเป็นอาหารแก่คนยากจนและคนทั่วไปที่อยู่ ในช่วงการประกอบพิธีฮัจญ์ จึงนิยมเรียกว่าอ้ออกฮัจญ์
- อิหม่าม แปลว่าผู้นำ หมายถึงผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากมุสลิมในชุมชนให้ทำหน้าที่อิหม่าม
- อิหม่าน หมายถึงความศรัทธาอย่างแข็งแกร่ง
- อิสลาม เป็นชื่อของระบอบในการดำเนินชีวิตหรือศาสนาหนึ่งในโลก มีความหมายว่าการนอบน้อมตนต่อพระผู้เป็นเจ้าอัลลอฮ์ (ซุบฮัน) แดงค์เคี้ยวอย่างสิ้นเชิงเพื่อความสันติ
- อิซา คือเวลาหนึ่งของการละหมาด ซึ่งอยู่ในช่วงกลางคืน
- อุมร์ คือคอลีฟะฮ์คนที่สอง
- อุละมา หมายถึงผู้มีความรู้สูงหรือนักปราชญ์
- อุมมะฮ์ หมายถึงประชาชาติตั้งแต่สมัยท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลซา) จนถึงวันสิ้นโลก
- อุมมัต คือคำเดียวกับอุมมะฮ์ แต่ออกเสียงตามภาษาอาหรับ (มลายู)
- อูสมาน คือคอลีฟะฮ์คนที่สาม
- อักซอ คือมัสยิดเก่าแก่ของอิสลาม อยู่ในกรุงเยรูซาเล็ม ซึ่งเป็นกิลด์แรกของมุสลิม
- อัลลอฮ์ คือพระนามหนึ่งของพระเจ้าในศาสนาอิสลาม ซึ่งมีพระนามปรากฏในพระมหากัมภีร์ อัล-กุรอาน ทั้งหมด ๙๙ พระนาม
- เอียะติกาฟ คือช่วงระยะเวลาที่มุสลิมเข้าไปทำใจให้สงบหรือสมาธิในมัสยิด
- ชะลาล หมายถึงบริสุทธิ์ สะอาด หรือเป็นที่อนุมัติ

- ฮิดายะฮ์ หมายถึงทางนำอันเที่ยงตรง
- ฮิจญ์เราะฮ์ฮ์ แปลว่าการอพยพ ซึ่งนำมาใช้เรียกปีของอิสลามคือ ฮิจญ์เราะฮ์ฮ์ศักราช (ฮ.ศ.)
 ทั้งนี้เพราะศักราชอิสลามเริ่มนับตั้งแต่ปีที่ท่านศาสดา(คือลา) อพยพจากมักกะฮ์ไป
 อยู่มะดีนะฮ์
- ฮัจญ์ แปลว่าการไปเยือน หมายถึงการเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ บัยตุลลอฮ์ในนคร
 มักกะฮ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการศาสนาผู้ด้นมัสยิดอิสลาม พุทธศักราช ๒๕๕๕

โดยพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑)

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประชาชนชาวไทยย่อมมีเสรีภาพ
บริบูรณ์ในการถือศาสนา โดยพระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก และเมื่อได้คำนึงถึงประชาชน
ชาวไทยในบางท้องถิ่นซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ก็สมควรที่จะส่งเสริมและคุ้มครองอิสลามศาสนิกของ
พระองค์ให้ประกอบศาสนกิจตามศรัทธา สมกับที่เป็นประชาชนของประเทศไทย อันเป็นประเทศ
เอกราช

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตาม
ความในมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนาผู้ด้นมัสยิด
ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช ๒๕๕๕"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จุฬาราชมนตรีมีหน้าที่ปฏิบัติราชการส่วนพระองค์ เกี่ยวแก่การที่จะทรงอุปถัมภ์ศาสนาอิสลาม

มาตรา ๔ เมื่อเห็นสมควรกระทรวงศึกษาธิการ อาจจัดตั้งสถานการศึกษา เรียกว่า "อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย" เพื่ออิสลามศาสนิกจะได้ศึกษา และรับการอบรมในทางศาสนา ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนี้ มีสิทธิเข้ารับเลือกเพื่อรับพระราชทานเงินทุนส่งไปเข้าศาสนาจารีต ๗ นครเมกกะ ตามจำนวนที่จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดขึ้นเป็นคราวๆ

มาตรา ๕ รัฐบาลอาจจัดให้คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย" มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแก่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ ในกิจการที่เกี่ยวข้องแก่ศาสนาอิสลาม

มาตรา ๖ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งเป็นอิสลามศาสนิก มีจำนวนไม่ต่ำกว่าห้า นาย แต่งตั้งและถอดถอนโดยพระบรมราชโองการ ตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จุฬาราชมนตรี เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา ๗ จังหวัดใดมีประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามจำนวนมากพอสมควร กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแก่คณะกรรมการจังหวัด ในกิจการที่เกี่ยวข้องแก่ศาสนาอิสลามในจังหวัดนั้น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งเป็นอิสลามศาสนิก มีจำนวนไม่ต่ำกว่าห้า นาย แต่งตั้งและถอดถอนโดยกระทรวงมหาดไทย

จังหวัดใดที่ไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้นๆ

มาตรา ๘ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด อาจจัดให้คณะกรรมการอิสลามประจำสุเหร่า ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัด โดยให้โต๊ะอิหม่ามเป็นประธาน

มาตรา ๙ บรรดากรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด กรรมการอิสลามประจำสุเหร่า และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอิสลาม มีสิทธิสวมเสื้อครุยและประดับเข็มพระปรมาภิไธย ตามระเบียบที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดขึ้นไว้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา

ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ปรีกษาหารือคณะกรรมการกลางอิสลาม
แห่งประเทศไทย เพื่อวางระเบียบอื่นๆ อันเกี่ยวกับการศาสนาผู้มั่งฝ้ายอิสลาม เพื่อปฏิบัติการให้เป็น
ไปตามพระราชกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ทวง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

พระราชบัญญัติ

มัสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิตกรมขุนชัยนาทนเรนทร

พระยามานวราชเสวี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยมัสยิดอิสลาม

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้พระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"มัสยิด" หมายความว่า สถานที่ซึ่งอิสลามมิกชน มีสิทธิใช้เป็นประกอบพิธีกรรมตามลัทธิ

ศาสนาอิสลามในวันศุกร์เป็นปกติ

มาตรา ๕ ให้มัสยิดซึ่งได้จดทะเบียนต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๖ ในการของทะเบียนมัสยิด ให้หัวหน้า คอเบ็บ บิหลัน เป็นผู้ขอ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

มาตรา ๗ แต่ละมัสยิดซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ให้มีกรรมการคณะหนึ่งไม่น้อยกว่า ๗ คน เรียกว่าคณะกรรมการมัสยิด มีหน้าที่จัดการทั่วไปในกิจการและทรัพย์สินของมัสยิด

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้ง และถอดถอนกรรมการมัสยิด

มาตรา ๙ ให้การดำเนินงานของคณะกรรมการมัสยิด ให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของคณะกรรมการมัสยิด

มาตรา ๑๐ มัสยิดใดมีสัปบุรุษน้อยหรือมีพฤติกรรมอย่างอื่น อันไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้ หรือเลิกร้างไป ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้รายงานไปยังคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อขอคำสั่งให้เลิกมัสยิดนั้น ในกรณีที่ไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้รายงาน

เมื่อคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้สั่งให้เลิกมัสยิดนั้นแล้ว ก็ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัดแล้วแต่กรณีแจ้งไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับจดทะเบียนมัสยิดนั้น

มาตรา ๑๑ บรรดาทรัพย์สินของมัสยิด ซึ่งคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้สั่งให้เลิกไปแล้ว ให้โอนไปยังมัสยิดที่ใกล้ที่สุด และถ้าไม่มีทางจะทำได้ ให้โอนไปยังนิติบุคคลหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ จังหวัดใดที่ไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการจดทะเบียนมัสยิด

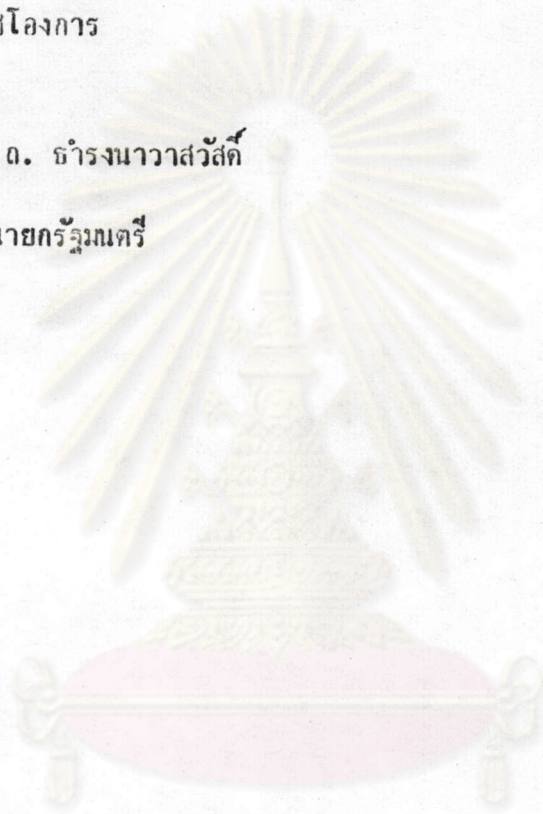

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเรือตรี ด. ชำรงนาวาสวัสดิ์

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ระเบียบการแต่งตั้งถอดถอนกรรมการอิสลาม

ประจำมัสยิด (สุเหร่า)

และ

วิธีดำเนินการอันเกี่ยวแก่ศาสนาของมัสยิด (สุเหร่า)

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการศาสนาผู้มลายู
อิสลาม พุทธศักราช ๒๔๘๘ และด้วยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการกลาง
อิสลามแห่งประเทศไทย กำหนดระเบียบการแต่งตั้งถอดถอนกรรมการอิสลามประจำมัสยิด (สุเหร่า)
และวิธีดำเนินการอันเกี่ยวแก่ศาสนกิจของมัสยิด (สุเหร่า) ขึ้นไว้สำหรับเป็นระเบียบถือปฏิบัติ
ดังต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

- ข้อ ๑ ระเบียบการนี้ให้เรียกว่า "ระเบียบการแต่งตั้งถอดถอนกรรมการอิสลามประจำ
มัสยิด (สุเหร่า) และวิธีดำเนินการอันเกี่ยวแก่ศาสนกิจของมัสยิด (สุเหร่า) พ.ศ. ๒๕๕๒"
- ข้อ ๒ ระเบียบการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นผู้รักษาระเบียบการนี้

หมวด ๑

กรรมการอิสลามประจำมัสยิด

ข้อ ๔ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จะพึงมีได้แห่งละไม่เกิน ๑๕ คน ประกอบด้วย อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง อิหม่าม เป็นประธานกรรมการ คอเต็บ เป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๕ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- ก. เป็นอิสลามมิกชน
- ข. อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์
- ค. ความประพฤติเรียบร้อยตามพระธรรมวินัย
- ง. กระทำพิธีกรรมในวันศุกร์ตามพระธรรมวินัยเป็นเปื่องนิจ
- จ. ไม่เป็นบุคคลที่มีร่างกายทุพพลภาพ เสมือนคนไร้ความสามารถ หรือมีจิตที่ผิดปกติไม่สมบูรณ์ หรือเป็นโรคอันสังกมรังเกียจ
- ฉ. ไม่เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำมัสยิด เว้นแต่ สืบบุรุษประจำมัสยิดนั้นมากกว่าครึ่งให้ความไว้วางใจ
- ช. ไม่เคยต้องคำพิพากษาของศาลในความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดฐานเล่ห์โทษ หรือกระทำความประมาท หรือสืบบุรุษประจำมัสยิดนั้นมากกว่าครึ่ง ให้ความไว้วางใจ
- ซ. มีชื่อในทะเบียนสืบบุรุษประจำมัสยิดนั้นไม่น้อยกว่า ๖ เดือน
- ฌ. มีความรู้ความสามารถประกอบพิธีนมาซได้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และรักษาจารีตประเพณีอันดีงามของศาสนาอิสลาม
- ฎ. ผู้ดำรงตำแหน่งอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น ต้องเป็นชาย

ข้อ ๖ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด มีหน้าที่ดังนี้

- ก. จัดการบำรุงรักษามัสยิดและศาสนสมบัติ (วาถัฟ) ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย ระเบียบ และมติของที่ประชุมให้เป็นไปโดยเรียบร้อยมั่นคง และเกิดผลประโยชน์

- ข. เฒะนำตักเตือนปวงสัปบุรุษ ให้ปฏิบัติศาสนกิจโดยเคร่งครัด และมีความสามัคคี
- ค. จัดทำเอกสารบัญชีต่างๆ ขลงมัสยิด ให้ถูกต้องและครบถ้วน
- ง. จัดทำทะเบียนสัปบุรุษ รักษาสมุดทะเบียน และจำหน่ายแก่ทะเบียนให้ถูกต้องอยู่เสมอ
- จ. วางระเบียบปฏิบัติภายในมัสยิด เพื่อให้การบำเพ็ญศาสนกิจและพิธีกรรม เป็นไปโดยเรียบร้อย
- ฉ. ระวังข้อพิพาทเรื่องศาสนาของปวงสัปบุรุษ
- ช. แจงการเห็นเดือนชะฮ์บาน รอมฎอน เชาวาล ชุลฮิจยะห์ ต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด
- ซ. จัดการเรื่องครอบครัวและมรดกตามพระธรรมวินัย
- ฅ. แสดงงบบอคาญี่ที่รับจ่ายเงินและทะเบียนศาสนสมบัติ ต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ภายในเดือนมกราคมทุกปี
- ญ. กรรมการแต่ละคนต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และต้องรับผิดชอบร่วมกันในกิจการทั่วไปของมัสยิด
- ข้อ ๑ อีหม่ามมีหน้าที่ดังนี้
- ก. ปฏิบัติหน้าที่อีหม่ามตามพระธรรมวินัย
- ข. ปกครองและสอดส่องให้สัปบุรุษในมัสยิดปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ข้อบังคับ และระเบียบการของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
- ค. อำนวยความสะดวกแก่บรรดาสัปบุรุษในการบำเพ็ญกุศล
- ง. ส่งสอนอบรมวิชาการทางศาสนาอิสลามแก่ปวงสัปบุรุษ
- ข้อ ๒ คอเต็บบมีหน้าที่ดังนี้
- ก. ปฏิบัติการในหน้าที่ของคอเต็บบตามพระธรรมวินัย
- ข. การแสดงธรรมกถาอบรมสั่งสอนธรรม และพระธรรมวินัยแก่ปวงสัปบุรุษ

ข้อ ๘ บิหลั่นมีหมาที่ดังนี้

ก. ปฏิบัติการในหน้าที่บิหลั่นตามพระธรรมวินัย

ข. คอยดูดวงจันทร์ของเดือนชะอับาน รอมฎอน เช้าวาล และซุลฮิจยะห์ ในเวลาพลบค่ำของวันคืนเดือนนั้น

หมวด ๒

การแต่งตั้งและถอดถอน

ข้อ ๑๐ ให้กรรมการอิสลามประจำจังหวัด ผู้ได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เป็นประธานในที่ประชุมวงสัจปุระ เลือกผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๕ ขึ้นเป็นอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น และกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

วิธีเลือกจะกระทำโดยลับหรือโดยเปิดเผยก็ได้

ในกรณีผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้จับสลาก

เมื่อสัจปุระส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดขึ้นเป็นกรรมการตำแหน่งใดแล้ว ให้ประธานในที่ประชุมทำบันทึกหลักฐานไว้ แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เพื่อออกหนังสือสำคัญตามแบบท้ายระเบียบการนี้

จังหวัดใดยังไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นผู้ดำเนินการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ หนังสือแต่งตั้งกรรมการอิสลามประจำมัสยิดให้ติดไว้ ณ มัสยิด

ข้อ ๑๒ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด นอกจากอิหม่าม คอเต็บ และบิหลั่น ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี

ข้อ ๑๓ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

ก. ตาย

ข. ลาออก

ค. ขาดคุณสมบัติตามหมวด ๑

ง. สัจปุระในเขตมัสยิดเกินกว่ากึ่งหนึ่งยื่นคำร้อง และคณะกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัดสอบสวน พิจารณาสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

- จ. คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดวิญญชัย ให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่มัสยิด
- ฉ. คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดวิญญชัย ให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่าเป็นผู้ว่าเนินกิจการของมัสยิดไปในทางไม่สงบเรียบร้อย หรือขัดต่อพระธรรมวินัย หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ของมัสยิด

ช. มัสยิดสิ้นสภาพลงโดยถูกยุทหรือเพิกถอน

ข้อ ๑๔ ถ้าตำแหน่งกรรมการอิสลามประจำมัสยิดว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามทีกล่าวมาในข้อ ๑๓ ถ้ามีเหตุอันสมควรก็ให้ประชุมสลับปุระเลือกตั้งกรรมการขึ้นแทนตามวิธีการทีกล่าวมาในข้อ ๑๐

กรรมการซึ่งเข้ามาแทนนั้น ย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่า อายุของตำแหน่งที่ตนดำรงแทนเหลืออยู่

ข้อ ๑๕ อิหม่าม คอเต็บ บิหลัน คนใดดำรงตำแหน่งหน้าที่โดยเรียบร้อย เมื่อชราภาพหรือพิการ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่ง และยกขึ้นเป็นกิตติมศักดิ์ในตำแหน่งเดิม

ข้อ ๑๖ กรรมการอิสลามประจำมัสยิดคนใด พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องมอบทรัพย์สินและสรรพัตย์ต่างๆ เท่าที่ครอบครองอยู่ในขณะดำรงตำแหน่งหน้าที่นั้นให้แก่ผู้ได้รับตำแหน่งใหม่

หมวด ๓

จริยาของกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

ข้อ ๑๗ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด ต้องเคารพและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผน คำสั่งแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

ข้อ ๑๘ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม สุจริต

ห้ามมิให้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ไม่สมควรและระมัดระวังมิให้เสียหายแก่หมู่คณะ

ข้อ ๑๘ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด ต้องสุภาพเรียบร้อยต่อผู้อาวุโส และต่อประชาชน

ข้อ ๒๐ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด ต้องเป็นผู้นำปฏิบัติศาสนกิจเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ชักจูง ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อ ๒๑ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด ละเมิดจรรยาตังกล่าวมาในหมวดนี้ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มีอำนาจสอบสวนพิจารณาสั่งการลงโทษให้ออกจากตำแหน่ง หรือภาคทัณฑ์ตามสมควรแก่กรณี

กรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ถูกลงโทษ เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็มีสิทธิยื่นคำร้องภายในกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน นับแต่ได้รับทราบคำสั่งลงโทษต่อคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเพื่อวินิจฉัย คำสั่งของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นที่สุด

หมวด ๔

ทะเบียนสัจปุรุษ

ข้อ ๒๒ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จัดทำทะเบียนสัจปุรุษประจำมัสยิดขึ้นไว้ มีรายการดังนี้

- ก. สัจปุรุษที่มีอยู่ในเขตมัสยิด
- ข. สัจปุรุษที่มีสการในวันศุกร์เป็นปกติ
- ค. สัจปุรุษที่ไม่ต้องนมัสการในวันศุกร์
- ง. การเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออกของสัจปุรุษ

ข้อ ๒๓ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด นำสำเนาทะเบียนสัจปุรุษซึ่งลงทะเบียนอยู่เมื่อสิ้นปีส่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ๒ ชุด ภายในเดือนมกราคมของปีใหม่ทุกปี เพื่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้ ๑ ชุด ส่งไปยังคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ๑ ชุด

ข้อ ๒๔ สัจปุรุษคนหนึ่ง ฟังมีชื่อในทะเบียนสัจปุรุษของมัสยิดได้เพียงแห่งเดียว และต้องไปนมัสการในวันศุกร์ที่มัสยิดนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นชั่วคราว

ข้อ ๒๕ สัปบุรุษที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนสัปบุรุษของมัสยิดใด มีสิทธิคัดเลือกหรือรับเลือกให้เป็นกรรมการอิสลามประจำมัสยิดนั้น

ข้อ ๒๖ สัปบุรุษใดไม่ประพฤติตนตามพระธรรมวินัย หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดก็ดี คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดก็ดี คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยก็ดี อาจถูกคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดสั่งให้ลบชื่อออกจากทะเบียนสัปบุรุษเสียก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ห้ามมิให้รับขึ้นทะเบียนสัปบุรุษนั้น

ข้อ ๒๗ สัปบุรุษที่ถูกลบชื่อ เมื่อสารภาพผิดและให้พยานไว้ต่อคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ก็ให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดขึ้นทะเบียนสัปบุรุษนั้นไว้ได้

ข้อ ๒๘ สัปบุรุษที่ถูกลบชื่อเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม มีสิทธิยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับทราบคำสั่งให้ลบชื่อต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเพื่อวินิจฉัย คำสั่งของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นที่สุด

ข้อ ๒๙ การปฏิบัติเกี่ยวกับทะเบียนในหมวดนี้ ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น

หมวด ๕

ศาสนสมบัติ

ข้อ ๓๐ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จัดทำบัญชีบรรดาศาสนสมบัติของมัสยิดขึ้นไว้ ๒ ชุด เก็บรักษาไว้ ๗ มัสยิด ๑ ชุด ส่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ๑ ชุด เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้รับรายงานให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทราบ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องตรงกัน

ข้อ ๓๑ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีอำนาจตรวจสอบ และสั่งการอันเกี่ยวกับบรรดาเอกสาร การเงิน ศาสนสมบัติของมัสยิดให้เป็นไปตามระเบียบการนี้

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๒ ในวาระเริ่มแรกประกาศใช้ระเบียบการนี้ กลุ่มอิสลามมิกชนใดมีมัสยิดมากกว่า
หนึ่งแห่ง ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพยายามแนะนำชี้แจง ชักจูง ให้บรรดาสัปบุรุษของ
กลุ่มอิสลามมิกชนนั้นมีความศรัทธาเลื่อมใส ปฏิบัติศาสนกิจตามพระธรรมวินัย ให้มีความร่วมใจสามัคคี
ชุมนุมรวมกันทำพิธีนมัสการในวันศุกร์ ๗ มัสยิดใดมัสยิดหนึ่งที่ได้เห็นสมควรเพียงแห่งเดียว

สัปบุรุษของมัสยิดที่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดดังกล่าว
มาในวรรคก่อน มัสยิดนั้นอาจไม่ได้รับความเห็นชอบในการจดทะเบียนตามความในพระราชบัญญัติ
มัสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๓๓ ให้คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนแล้วเป็นกรรมการ
ประจำมัสยิด และเริ่มนับอายุตำแหน่งตามข้อ ๑๒ ตั้งแต่วันประกาศใช้ระเบียบการนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑

ควน สุวรรณคำสน์

ประธานกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

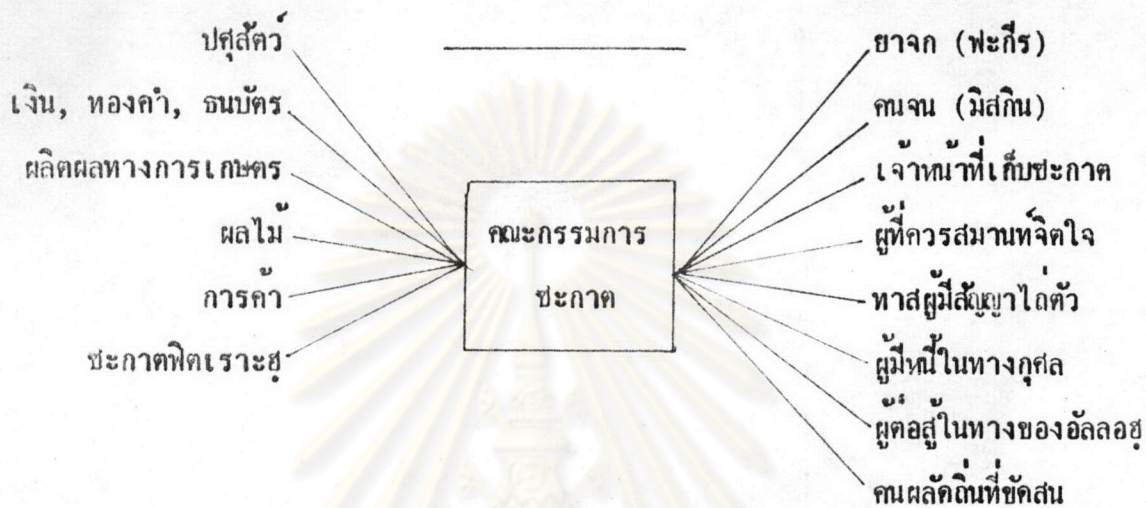
อนุมัติ

ม. พรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิแสดงการจัดระบบชะภาค (บัยตุลมาล)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางเสาวนีย์ (รุจิระอำพร) จิตต์หมวด เกิดวันจันทร์ ที่ ๕ เมษายน ๒๔๘๑ จังหวัด
 ธนบุรี สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต สาขามัธยม วิชาเอก สังคมศึกษา วิชาโท ภาษาไทย
 จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๒ เข้าศึกษา แผนกสังคมวิทยา
 มานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๒๕ รับราชการครั้งแรก
 ที่วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา ในหมวดวิชาภาษาไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ ๕ ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 วิทยาลัยครูธนบุรี ผลงานทางวิชาการคือ หนังสือ "วัฒนธรรมอิสลาม"

ศูนย์บริการสุขภาพ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย